

Comentariu analitic

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad
Facultatea de Științe Socio-Umane și Educație Fizică și Sport
Psihologie

Anul I

Anul universitar 2022-2023

Ermesz Dalma

Dalma

Data predării fișei: 23.05.2023

Titlul: Drama psihologiei

Anul apariției: 13.10.2021

Dramele psihologilor români: interminati, anchetați, supra-veghați. Drama psihologilor este un capitol dureros și reiese din „Declarația din aprilie 1964”.

Strategia utilizată în perioada de război (în timpul lui Gheorghiu Dej), pentru a înfrânge gândirea independentă, a fost aceea de a induce frica generalizată și paraliza orice împotrivire. Metoda utilizată a fost încarcerarea acelor care manifestau rezistență la presiunea ideologică și inocularea fricii familiilor și celor apropiați. În închisori se utiliza pedagogia supunerii prin foame, frică și bătăi a celor supuși experimentului de schimbare cognitivă planificată.

Mărturiile unor intelectuali ca Nicolae Mărgineanu, Constantin Giurescu sau Nicolae Balota înfățișează situații inimaginabile de utilizare a violenței pentru a schimba reperele victimei, credința sa în norme, valori, bune sentimente. Avem în aceste mărturii enumerate, toate mijloacele prin care cineva poate fi total înfrânt: umilirea, înjosirea până la pierderea stimei de sine, provocarea durerii atroce care anihilează judecata, răpirea demnității umane.

Declarația din aprilie 1964, promițând o oarecare independență politică, oferind României și românilor speranța unei alte identități naționale și individuale, a însemnat un act de cotitură pentru dezvoltarea ulterioară a vieții sociale și culturale, inclusiv a cercetărilor din științele sociale și a produselor din aceste domenii; a avut, desigur, impact și asupra cercetării științifice și a vieții psihologilor.

Unele științe se trezesc, deodată, neagreate de către sistemele sociale închise, împreună cu grupările de profesioniști le ilustrează. Așa s-a întâmplat în URSS, cu pedologia sau genetica, între cele două războaie, așa s-a întâmplat cu psihologia în România. Știința în plină afirmare și impunere. În ansamblul științelor socio-umane, din perioada interbelică, îndeosebi prin dezvoltarea ramurilor aplicative și a recurgerii la experiment, psihologia a devenit deodată, după război, o paria între celelalte, fiind în mod tacit pusă între paranteze sau măcar în surdină. Iar o parte însemnată dintre slujitorii ei au devenit persoane indezirabile, fiind reduse la

Nicolae

tăcere prin metode administrative: licențiați, anchetati, izolați în închisori, supravegheați ca oameni în noul regim în care nu se putea avea încredere. Într-un cuvânt, aruncați la periferia familiei științelor și a societății românești.

Ținerii de atunci descopereau un personaj dramatic, știința psihologiei. Iar în spatele acestei biografii, un personaj real, Vasile Pavelcu, care își trăia propria dramă: dezrădăcinarea, căutarea identității, lupta pentru supraviețuire în demnitate. În fine, mulți dintre noi bănuim că e și drama unora dintre psihologi, despre care începuse să se știe că zăcuseră prin închisorile comuniste.

Ținta finală este totdeauna controlul, exprimat prin prescripții culturalideologice, prin norme și practici culturale, „indicatii” social-politice, consemne ce nu pot fi ignorate. Atât contextul global, ideologic, cât și cel imediat, situational construiesc împreună o țesătură de dispozitiv, prevederi, recomandări, indicatori, rețete, semne, amprente, simboluri în care-l „învațăm” pe fiecare individ, acoperindu-l cu o plasă psihosocială care-l constrânge să gândească, să simtă și să acționeze în conformitate cu imaginile-simbol, normele, soluțiile și ritualurile autorizate. Individul învață astfel să se supună standardelor majorității, să nu devieze de la normele comune, să respecte convențiile care asigură „integrarea în colectiv”, adică alinierea care furnizează confortul fizic și psihic.

Plasa psihosocială este deci o formulă pedagogică de formare/conversie dirijată, supunând, hipnotizând

Individul supus experimentului pedagogic, încurajând comportamentul duplicitar, adesea obedient. Din dorința de a-și apăra situația, viitorul profesional și personal, individul se refugiază într-un conformism de suprafață, mima adeziunii, se dedubla. De multe ori, însă, acest mod de adaptare se prelungea în ființa personală, pătrundea în viața privată, în relațiile cu cei din jur. Treptat, însă, el își pierde autonomia intelectuală, renunța la propria personalitate, modelându-se după dorința celor care dețineau puterea și autorizau producția sa.

Psihologia nu poate fi o simplă metaforă când vorbim despre viața, biografia unei științe, despre strădania și zbuciumul ei, despre căderile și înălțările, durerile și triumfurile, încredările și destinderile, conflictele și împăcările ei, adică despre „drama” pe care o poate trăi și o trăiește orice om de știință. Trăimantările dramatice ale omului de știință sunt ale științei însăși și invers. Istoria ne-a dat exemple unice, ne-a arătat eroii psihologiei, înainte de 1986, patrioți și profesioniști, dar care nu au avut libertatea zilelor noastre.

Dămare

4.